

תהלים

ק"ג

בו יסופר נפלאות מציאת מצרים:

א הַלְלוּהָ | הַלְלוּ עֲבָדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:
 ג מִמְּוֹרַת־שָׁמַשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מִהַלָּל שֵׁם יְהוָה: ד רָם עַל־פְּלָגוּיִם | יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
 ה מִי בַיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לְשָׁבַת: ו הַמַּשְׁפִּילִי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: ז מִקִּימֵי מַעַפְרַן
 ח מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבוֹיוֹן: ט לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: י מוֹשִׁיבֵי | עֶקְרַת הַבַּיִת
 יא־הַבְּנִים שְׂמִיחָה הַלְלוּהָ:

קיד.

בו מבוואר מפני מה זכה יהודה למלכות:

א בְּצִיַּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעוֹז: ב הֵיטֵה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו:
 ג הַיָּם רָאָה וַיִּגַּם הִירְדֵן יֹסֵב לְאַחֹר: ד הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבַנְיָצָאן: ה מִהֲלֶךְ
 הַיָּם כִּי תִגּוֹם הִירְדֵן תִּסָּב לְאַחֹר: ו הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבַנְיָצָאן: ז מִלְּפָנֵי אֲדוֹן
 חוֹלֵי אֶרֶץ מְלִפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ט הַהֶפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מַיִם חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנֵי־מַיִם:

המשך ביאור למסכת כתובות ליום שבת קודש עמ' ב

32 מעדים האלו, המעידים גם הם שכתב ידם של העדים החתומים
 33 על השטר הוא זה, ואינו מזויף, או שנהיה כתב ידם של העדים
 34 החתומים על השטר יצא לפנינו במקום אחר, והיינו משטר אחר
 35 שנקרא עליו ערער – שערער הלוה על אותו שטר שהוא מזויף
 36 והחוקק השטר בבית דין על ידי המלוה שהוא אמיתי, שהביא עדים
 37 לקיים את כתב ידי העדים ובית דין כתבו עליו כתב 'קיום', ואפשר
 38 להשוות את חתימות העדים משני השטרות, נמצא שהשטר
 39 מתקיים גם בלי דברי העדים שאומרים 'אנוסים היו' או 'פסולים
 40 היו', ולכן אין אלו נאמנין לומר שהיו אנוסים או פסולים, אלא
 41 השטר כשר.
 42 מקשה הגמרא: וכי באופן זה שהשטר מקוים ממקום אחר מנפנין
 43 ביה כבשטר מלא – גובים בו כבכל שטר מקוים, ואמאי, והרי
 44 אף שאין העדים האומרים 'אנוסים היו' נאמנים לפסול את השטר
 45 לגמרי, כיון שהשטר מתקיים אף ללא עדותם ואין להם פה
 46 שאסר, מכל מקום אי אפשר לבטל לגמרי את עדותם, ותרי ותרי
 47 ננהו – יש כאן שתי כיתות של עדים המכחישות זו את זו,
 48 שהעדים החתומים נחשבים כמעידים שהשטר כשר, והעדים
 49 שאומרים 'אנוסים היו' פוסלים את השטר, ואיך אפשר להוציא
 50 ממנו מספק.
 51 מתרצת הגמרא: אמר רב ששת, זאת אומרת – יש ללמוד מדברי
 52 הברייתא, שהכחשת, תחלת הוזהב היא, כלומר, הרי יש שתי
 53 אפשרויות של סתירה בין שתי כיתי עדים, 'הכחשה' היינו
 54 כשהסתירה היא בגוף המעשה, שכת אחת אומרת שראובן לזה
 55 משמעון, וכת אחרת אומרת שלא לזה, שבזה אין אחת הכיתות
 56 נאמנת יותר מחברתה. 'הזומה' היינו כשיש סתירה בראיית
 57 העדים, שכת אחת אומרת שראובן לזה משמעון בזמן פלוני
 58 ובמקום פלוני, והכת השניה אומרת שאותם עדים היו איתם
 59 באותו זמן במקום אחר, ולא יתכן שראו את ההלואה, שבזה
 60 חידשה התורה שהכת המזוימה נאמנת. ואמר רב ששת שמכרייתא
 61 זו יש ללמוד שהכחשה אינה כהזומה לגמרי, שהרי
 62 ב'הכחשה' הדבר נשאר כספק, אך מכל מקום אף הכחשה דומה
 63 להזומה בדינים מסוימים.

1 בסיום דבריהם את מה שהעידו בתחילת דבריהם, כלומר, שסיום
 2 עדותם שהיה תנאי במקח מבטל את מה שהעידו בתחילה
 3 שהשטר אמיתי, וכאילו אמרו, מה שהעדנו שחתמנו על השטר,
 4 לא חתמנו אלא בתנאי שיעשה הלוקח דבר מסוים, ואם לא נעשה
 5 הדבר בטל המקח, וכיון שהשטר מתקיים רק על פיהם נאמנים הם
 6 בביטול המקח ואין זה דומה למודעא ואמנה, שהרי אין עדותם
 7 סותרת לעצם המכירה הכתובה בשטר, אלא שהם מעידים שכיון
 8 שהיה תנאי במקח זה, לא חלה המכירה הכתובה בשטר. ואם כן,
 9 גם באופן ששני מעידים על קיום החתימות ואחד מהם
 10 מוסיקף שהיה תנאי בדבר, יש לומר כן, דהאי נמי למיעקר פהרותיה
 11 קאתי – אף עד אחד זה בא לעקור בתוך כדי דיבור את קיום
 12 השטר, ולומר שחתמתו היתה רק אם יתקיים התנאי, וכיון שלא
 13 התקיים התנאי אין כאן קיום כלל ומוכל מקום יש להאמינו כיון
 14 שאינו חוזר בו לומר שהכתוב בשטר אינו אמת, אלא אומר שהיה
 15 זה בתנאי, וכיון שלא התקיים התנאי התבטל המקח.
 16 הגמרא פוסקת את ההלכה במחלוקת זו: והלכתא כרב הונא כריה
 17 דרב יהושע, שגם עד אחד נאמן לומר 'תנאי היו דבריני', והמקח
 18 תלוי בקיום התנאי שהעד מעיד עליו.

***

19 עד כאן דנה הגמרא באופנים שהזכרו במשנה (לעיל יח), שהעדים
 20 החתומים על השטר מקיימים את חתימותיהם, אך מעידים גם על
 21 פסולים שונים שהיו בו. עתה הגמרא עוברת לדון באופן שהשטר
 22 מתקיים על פי עדים אחרים, והם פוסלים את השטר: תנו רבנן,
 23 שנים שהיו חתומין על השטר, ומתו, וכאו שנים אחרים מן השוק
 24 לקיים את השטר, ואמר, ידענו שכתב ידם של העדים החתומים
 25 על השטר הוא ואינו מזויף, אבל אנוסים היו העדים בשעה שחתמו
 26 על השטר, ולא ראו את העדות כלל, אלא חתמו מתוך שאנסם
 27 בעל השטר לחתום בשקר. או שאומרים אותם עדים המקיימים,
 28 קמנים היו או פסולי עדות היו העדים בשעה שחתמו על השטר,
 29 והשטר פסול, הרי אלו נאמנים, שהרי אין השטר מתקיים אלא על
 30 פיהם, והפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואם יש עדים אחרים חוץ